

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

[Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inserati) se sprejemajo in velja trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 10.

V Ljubljani, v četrtek 14. januarja 1886.

Letnik XIV.

Šola v deželnih zborih.

V dolnje-avstrijskem deželnem zboru je v torek po novem letu rekel poslanec Knab: „Katoliška konservativna stranka bode se prva poganjala za versko (konfessionelno) šolo.“ Kakor, da bi jo gad pičil, tako je po konci stopila liberalna stranka, a vsa njih togota, vse kar so tukaj navedli priča le, da bi liberalci radi ljudstvu prikrili, za kaj gre tukaj prav za prav, zato pa hočejo vsak razgovor o verski šoli spraviti na postransko polje, da bi s tem ljudi, ki nočejo sami misliti in soditi, spravili na krivo pot. Vsak previden in pošten človek vé, da gre v bistvu le za § 2. šolske postave dne 25. maja 1868, kajti tam se pravi: Podučevanje v drugih (t. j. svetnih nauk) je nezavisno od vpliva kake cerkve ali verske družbe. S tem je pa verska šola spremenjena v brezversko šolo, ali če ostane versko podučevanje še v šoli, vendar šola le ni verska šola. — To je, za kar gre pri vsem prepiru o šolstvu, a bistva se vselej ognejo, kedar koli je o šolstvu debata, in o tem vprašanji molče. Kaj pa je to, verska šola? Ali so ljudje res zgubili jasen pomen o ti tako prosti in umljivi stvari. Verska šola je menda taka, kjer je vera, pozitivna vera, središče vsemu podučevanju, kjer so vsi drugi nauki s to pozitivno vero v soglasji, in kjer po vsem podučevanju veje verski duh in prav zaradi tega postane podučevanje versko-vzgojevalno.

Poslanec Suess je začel napadati konservativno stranko, da išče prepira, in ji je zato nakladal odgovornost. A boj za versko šolo traja že od l. 1868; tudi v dolnje-avstrijskem deželnem zboru so se poslanci: Harrant, Oberndorfer, Ruf in Knab potegovali za versko šolo, a vselej kedar se konservativni poslanci oglašali za versko šolo, očita se jim, da dražijo, da mir kalé, ali če hočejo že biti posebno vpljudni pa pravijo, da je sedaj neprilichen čas za take obravnave, da je drugih važnejših stvari itd.

Vso stvar pa hočejo imenovati z drugačnim imenom, ter govore o konkordatski šoli. Mgn. Knab je govoril o verski šoli, a poslanec Lustkandl imenoval je tako šolo „konkordatsko“. Ves svet boče imeti verske šole, t. j. vzgojo mladine na verski podlagi, to vé tudi g. profesor Lustkandl, zato more vso stvar drugače imenovati, in ji dati drugačno lice, da je ljudje ne bodo takoj spoznali.

Koliko je ljudi, ki časopise beró, da bi vedeli, kaj je prav za prav konkordat? A ljudem po ušesih zvoni ta beseda, in „verska šola jim je toliko, kakor neomejeno gospodarstvo duhovščine v šoli“. Pravijo namreč: duhovščina zahteva, da bi se prejšnje razmere povrnilo, ne gledé na spremenjene okoliščine. Pustimo vendar vse to na stran, ter raje recimo, da gre tukaj za kaj višega, za kaj boljšega, kakor da se samo staro zopet vpelje, kajti tudi nekdanja „politische Schulverfassung“ ni bila nikakor vzor katolikom.

Liberalci sicer pravijo, da se radi porazume z duhovščino, ako gre le za versko vzgojo otrok, a naj jim verjame, kdor hoče, liberalni Nemci bi le radi s takim obetanjem duhovščino za-se pridobili, a ko bi se jim duhovni vsedli na limance, potem pa bi bilo zopet staro vpitje zoper konkordat, nezmožljivost papežev, in zoper ljudsko beganje.

Od ljudi, katerim je narodnost nad vero, ni pričakovati, da bi se ogreli za krščansko-versko izobraževanje mladine. Naj liberalci le govoré, ljudstvo ne

mara za versko šolo, vendar ti vemo, da ne bodo mogli ustaviti, ko se bode konservativno ljudstvo enkrat vzbujeno v obče oglašilo za versko šolo; šolska reforma v krščanskem smislu se ne dá več ustaviti, naj le kličejo na pomoč zastarane strahove, nihče se jih ne boji; prihodnji rod bode imel cenejšo in bolj krščansko šolsko postavo, kakor jo ima sedanji rod, in to se bode zgodilo, ako bi tudi kak minister hotel ohraniti to, kar gre zboljšati.

Z Dunaja podajmo se sedaj v Innsbruck in pogledimo tukaj v deželni zbor ter poslušajmo kaj se tam govori. A tu najdemo ves drugačen prizor! Večina je konservativno-katoliška. Posvetujejo se tudi tam o šolski postavi. Tirolci so stanovitni, ne dajo se ukloniti vsaki liberalni sapiči; za domovino, za cesarja so dostikrat kri prelivali, edinstvo v katoliški veri jim je najdražja zapuščina njih dedov, liberalna šolska postava jim je trn v peti. Tudi tu se ne manjka takih, ktere je novodobna kultura olikala, a večina je stanovitna in za stara izročila. Nimajo še sedaj deželne šolske postave, vlada je svoje trdila, dežela svoje, ker se niste mogli zediniti, je minister Hasner po nakaznem potu nekako uravnal šolstvo. Uprav te dni je bila zopet zanimiva šolska debata, o kateri smo posneli poglavitne stvari (glej včeranje poročilo). Razun poročevalcev večine in manjšine oglašali so se govorniki od leve in desne. Knez in škof dr. Simon Aihner je označil prav jasno in s krotko besedo stališče večine in je razložil, kaj mora zahtevati cerkev in kaj katoliško ljudstvo od šole, istotako so pojasnovali drugi govorniki točko za točko.

Pri debati pa je pozabil gospodov poslancev nekdo, dr. Thaner, učenik kanoničnega prava, da je v tirolskem deželnem zboru, in je rekel: pojem, kar se tiče besede „katoliško“, postavno še ni označen. Ko bi bil to rekel n. pr. na Dunaji, ali v Gradci, obča pohvala ga bi bila doletela, a v Innsbrucku se je revež prav nemilo opeknel. — Kaj je resnica, je prašal svoje dni tudi nekdo božjega Zveličarja.

O. kr. namestnik se je malo simpatično izrazil do predloga večine; taki šoli, kakor jo Tirolci zahtevajo, je nasproti stavil državno šolsko postavo, češ, vlada je na to navezana in tudi tirolski deželni zbor ne bode smel prestopiti teh mej. A to ni državalo večine, da bi ne sprejela nasvetov, kakor so jih škofje zagovarjali.

Konečno oglejmo si še enkrat ta ominozen § 2. in izpeljajmo posledice iz njega. No, če je ves nauk nezavisen od cerkvenega vpliva, se to vendar pravi, da je nezavisen od vsake pozitivne vere; ako je pa podučevanje nezavisno od vsake pozitivne vere, mora pa vendar zavisno biti od česa, to pa ne more biti družega nego veda; a veda gre že več let za gmotnim pravcem. Kaj pride iz tega. Lahko se primeri, da sta si učitelj verouka in učitelj drugih predmetov navskriž. Ne pravimo, da to mora biti, a more biti vendar le, je že bilo, pa še bode, dokler bode ta § v državni šolski postavi. Vsak učitelj, ako je zadosti prebrisan, hočemo reči, ošabno neveden, se lahko sklicuje nanj. Druga pripomočka zoper to ni, kakor prava razumnost, taktno postopanje pri učiteljih.

Deželni zbor kranjski.

(XIII. seja, 13. januarja.)

(Konec.)

Dalje poroča poslanec Šuklje o plačah učiteljev.

teljev na javnih dekliških šolah mesta Ljubljanskega in v imenu finančnega odseka predlaga:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Šolskima ravnateljicema na Ljubljanskih mestnih dekliških šolah zviša se, pričenši s 1. okt. 1886 letna plača na 700 gl. in dotična tangenta se postavi v proračun normalno-šolskega zaklada za leto 1886.

2. Plače drugih učiteljic, podučiteljic in pomožnih očiteljic obdržé se v sedanjih zneskih.

3. V razbremenjenje normalno-šolskega zaklada se pozivlja slavni c. kr. deželni šolski svet, da nastavi na Ljubljanskih mestnih dekliških šolah odslej tudi podučiteljice z letnimi dohodki po 70% najmanjše učiteljske plače Ljubljanske, v onem razmerju, katero je dovoljeno po § 13. drž. šolskega zakona z dné 14. maja 1869.“

Prva točka se sprejme brez ugovora.

Pri drugi točki se oglasi g. deželni predsednik baron Winkler in ugovarja trditvi v poročilu, kakor da bi bil deželni šolski svet protipostavno ravnal, ko je zaukazal, da se ima plače učiteljic vravnati po plačah učiteljev. Deželni šolski svet ni prelomil nobene postave; deželnemu šolskemu svetu je postavno dovoljeno nastavljanje tudi podučiteljic ali podučiteljice, vendar pa on ni primoran to storiti. V Ljubljani se mora sploh gledati, da se tukaj nastavlja najsposobnejše moči; tudi je treba ozir jemati na glavno mesto, da se mu dajo dobre učiteljice, ker plačuje tretjino davkov dežele kranjske. Govornik noče segati v budgetne pravice deželnega zbora, toda prosi ga, da naj ne krati pravic izvrševalnega urada in naj zaradi tega ne sprejme druge in tretje točke. Ako se gospodske kaj pregreše, imajo stranke pravico se pritožiti pri ministerstvu ali pa celo pri upravni sodnji.

Poslanec Grasselli se zahvali g. predsedniku, da se je potegnil za Ljubljanske učiteljice. Tukaj gré za neko pravdo med deželnim šolskim svetom in finančnim odsekom. Čudi se, da je finančni odsek v enem poročilu imenoval deželni šolski svet najkompetentnejšo oblast v tem poročilu pa zopet spodbija to mnenje. G. poročevalec je svoje dni v mestnem odboru predlagal, naj se odpravijo podučiteljske službe v Ljubljani, katerih nikjer drugje več ni, in sedaj so mu ravno te podučiteljske službe dobro došle. Dalje priporoča govornik, da naj se učiteljicam v Ljubljani določijo enake plače, kakor učiteljem; nadeja se, da bode našel vsaj enega zaveznika za ta svoj predlog, ki je l. 1875 priporočal za učiteljice po kmetih enake plače, kakor za učitelje, in se vendar menda učiteljicam v Ljubljani ne sme drugače meriti, kakor učiteljicam po deželi. V denarnem oziru bi to ne prišlo hudo šolskega zaklada. Ako hoče finančni odsek kaj prihraniti, naj bi bil v tretjem predlogu priporočal deželnemu šolskemu svetu, da naj povsod po deželi nastavlja podučiteljice, in ne samo kake tri v Ljubljani. Za Ljubljano kompetirajo najboljše, najizvrstnejše učiteljice in te naj bi bile na slabšem, kakor njih tovaršice po deželi? Poročilo na treh krajih povdarja, da je normalni šolski zaklad prevzel skrb za Ljubljanske šole, zakaj pa ni povedalo, koliko je ta zaklad vsled tega tudi pridobil na dohodkih. Konečno stavi govornik predlog, da naj se druga točka gori omenjenih nasvetov glasi tako-le:

„2. Za ostalo učiteljsko osebje na dekliških ljudskih šolah ljubljanskih je v proračun normalno-šolskega zaklada za l. 1886 postaviti svoto, ktera za-nje odpada po določilih c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 19. novembra 1885, št. 1930.“

Konečno besedo imel je poročevalec Šuklje, ki je zagovarjal predlog finančnega odseka in poslancu Grasselliju oponašal, zakaj se ni za te nazore, ki jih je razvijal danes, potegoval v mestnem odboru?

Pred glasovanjem je še g. deželni predsednik dejansko popravil, da deželni šolski svet ni rekel, da je nepostavno v Ljubljani nastavljeni podučiteljice, kakor mu je podtikal g. poročevalec, ampak je le rekel, da sme sicer nastavljeni podučiteljice, da pa ni primoran tega storiti.

Tudi g. Grasselli odgovarja g. poročevalcu, da je to stališče zmerom zastopal tudi v mestnem odboru, zagovarjati pri obravnavah, pa ga ni mogel, ker se kot predsednik ne vdeležuje razprav.

Pri glasovanju se sprejme druga točka po navšvetu odsekovem; predlog Grassellijev ostal je z 10 glasovi v manjšini.

Pri tretji točki dokazuje g. Grasselli, da je nepotrebna in celo v nasprotju s postavnimi določbami, toraj predlaga, naj se o njej prestopi na dnevni red. Poročevalec pravi, da za svojo osebo nima nič zoper ta predlog, ki se pri glasovanju tudi sprejme.

Na vrsto pride zatem poročilo finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1886. Prvi se oglasi g. Dežman in očita poročevalcu, zakaj ni povedal, koliko stroškov prizadevate novi nemški šoli v Ljubljani? Ti stroški bodo vsako leto večji ter konecno znašali do 5000 gld. na leto. Zahvaliti se imamo za nje g. deželnemu predsedniku, ki ni hotel potrditi sklepa hranilnice ljubljanske, ki je hotla na svoje stroške napraviti tako šolo. Ker manjšina pri odgovoru na dotično od nje stavljeno interpelacijo ni smela pričeti razgovora o tem odgovoru in izraziti svojih nazorov, zato hoče to storiti pri tej priliki. V šolstvu je nezasišano, da bi bila slavna vlada odbila ponudbe kake družbe, ki je hotla na svoje stroške napraviti šolo.

G. deželni predsednik odločno zavrne govornika, da je storil le svojo dolžnost; zoper njegov odlok je zdaj pritožba pri ministerstvu, in ako hočejo, se smejo potem pritožiti še do upravne sodnije. Nemško šolo je zaukazal napraviti mestu, ker so jo nemški prebivalci zahtevali, in ako bi bila hotla hranilnica skazati mestu kako dobroto, naj bi bila to ponudbo storila mestu. To pa ne gré, da bi se sama vtikala v reči, ki ne zadevajo njenega delokroga. G. predsednik je govoril precej obširno in so mu narodni poslanci večkrat pritrjevali z dobro-klici.

Poslanec Luckmann je ponavljal stara očitanja, da se pri nas zmerom pričajo zaradi jezika in da si oni pridobé vodstvo, ki v tem oziru najbolj kričé. (Klici: Ni res!) Nemci v mestu nimajo več besede, ker nimajo zastopnika v mestnem odboru.

G. Deželni predsednik zavrne Luckmanna, da obžaluje, da nimajo Nemci nobenega zastopnika v mestnem odboru, da so se pa sami umaknili iz njega in se nočejo vdeleževati volitev.

Tudi Dežman se še enkrat oglasi in ponavlja svoja očitanja, pa g. deželni predsednik mu odgovarja, da mu je g. Dežman očital, da je samovoljno ustavil sklep hranilnice ljubljanske, to ni res, on je ravnal po postavi.

Dr. Papež nasvetuje potem konec obravnave, ki se tudi sprejme.

Konečno govori še poročevalec, ki povdarja, da darilo hranilnice ne bi mestu nič pomagalo, ker bi moralo mesto nemško šolo napraviti, ko bi bila tudi hranilnica napravila tako šolo. Potem se sprejmo posamezne točke proračuna; pri podporah predlaga g. Stegnar svoto 1900 gl. pomnožiti na 2500 gl. Toda ta predloga ne obvelja in se sprejme prvotno odmerjenih 1900 gld. Pri 600 gld. za neobligatni poduk slovensčine v nemških in nemščine na večrazrednih slovenskih šolah predlaga g. Dežman, da naj se reče sploh „za neobligatni poduk v drugem deželnem jeziku“. Tudi g. Luckmann trdi, da se v finančnem odseku ni tako sklenilo, kakor stoji v poročilu; toda pri glasovanju se sprejme nasvet odsekov. Nekaj narodnih poslancev se je glasovanja zdržalo.

Pri dohodkih nasvetuje poslanec Kersnik sledečo resolucijo:

„Deželnemu odboru se naroča prevdariti, kako bi se uvedla primerna kontrola proračunjenja doneskov od zapuščin k normalno-šolskemu zakladu, in poročati o tem v prihodnjem zasedanju.“

Ta resolucija se sprejme.

Konečno se potrdi ves proračun in se sprejmo naslednji predlogi finančnega odseka:

1. Proračun normalno-šolskega zaklada za leto 1886

s potrebščino 254775 gld. 83 kr.
z zakladó 18815 „ 40 „

in s primanjkljajem 235960 gld. 43 kr.
ali v okrogli svoti 235961 „ — „
se odobri.

2. V pokritje tega primanjkljaja pobirala se bode l. 1886 10% naklada na celo predpisano svoto vseh neposrednih davkov, tedaj zlasti od rednega zneska z vsemi prikladami vred pri zemljiškem, pri hišno-razrednem in pri davku od hišnih najemščin, pri pridobitini in dohodkarini po vsej deželi. Nedostatek v znesku 97721 gld., kateri se potem še pokaze, naj se pokrije iz deželnega zaklada.

3. Deželnemu odboru se naroča, pridobiti sklepu pod točko 2. Najvišje potrjenje.

4. V podrubrikah 1., 2., 3., 4., 6., 7., 8. rubrike II. „Potrebščina“ dovoljuje se c. kr. deželnemu šolskemu svetu revirement po dogovoru z deželnim odborom.

5. Dovoljuje se, one potrebščine normalno-šolskega zaklada za leto 1885, ktere so nastale vsled veljavnih naredeb deželnega šolskega sveta in deželnega odbora, pokriti iz blagajničnih zastankov leta 1885.

Ob treh popoldne deželni glavar sklene sejo in prihodnjo sejo napové za četrtek, 14. t. m., ob 10. uri popoldne.

(XIV. seja, 14. januvarija.)

Seja pričela se je še le ob 3/4 11. uro, ker so imeli poslanci še nek razgovor med seboj zastran otvorenja deželnega muzeja. Prebere in potrdi se zapisnik zadnje seje, potem se razdelé došle vloge in peticije, med katerimi ste dve peticiji 15 občin Zatiškega okraja, da bi okrajna sodnija ostala v Zatičini in da bi se vojaški novinci nabirali v Zatičini.

Potem poroča g. Luckmann o prošnji konsorcija mizarjev, ki so bili prevzeli mizararska dela v Rudolfinu, da bi se jim izplačala odškodnina 2209 gold. 27 kr. za zgubo, ki so jo pri omenjenih delih imeli. V imenu finančnega odseka nasvetuje poročevalec, da naj se jim povrne 75 odstotkov. Baron Apfaltrern ugovarja nasvetu, ker ni dokazano, da so imeli res škodo, katero v svoji vlogi naštevajo. On nasvetuje toraj samo 50odstotno povračilo, toraj polovico tega, kolikor mizarji prosijo proti temu, da bode od te svote dežela plačala 25, hranilnica pa drugih 25 odstotkov.

Poslanec Detela podpira ta predlog, ki ga je zagovarjal že v finančnem odseku. Pri glasovanju res tudi obvelja nasvet barona Apfaltrerna.

Dalje poroča poslanec Luckmann o zapuščini g. Viktorja Smoleta za Rudolfinum in se sprejmo sledeči nasveti brez ugovora:

„1. V Rudolfinu se obesi v večni spomin podoba g. Viktorja Smoleta, (ki je vse svoje premoženje zapustil deželnemu muzeju).

2. Stroški, ki jih je imel ali jih bo zaradi zapuščinske obravnave še imel muzealni zaklad, se odobré.

3. Ponudba gospice Balbine Smoletove, ki ima vžitek zapuščine do svoje smrti, pa je bogato zbirko ranjkega takoj ponudila muzeju in le prosila, da se ji v last prepusté nekatere reči, se po vsem sprejme in se deželnemu odboru naroča, da naj zbirko prej ko mogoče prevzame in gospici Smoletovi od nje zaznamovane reči prepusti v last.

4. Deželnemu odboru se naroča, da naj v porazumljenji z gospico Balbino Smoletovo kolikor more dobro prodá hišo in travnike, naj denar naloži v državnih papirjih in njih obresti izplačuje Balbini Smoletovi do njene smrti.“

Poslanec Luckmann zatem še poroča o stavbi muzeja Rudolfinu in v imenu finančnega odseka nasvetuje to-le:

1. Deželnemu odboru se dá odyeza za 28.040 gold., ki jih je za zidanje opravičeno več izdal, kakor je bilo dovoljenega.

2. Nasvetovani večji stroški se s tem pogojem dovolijo, ako polovico teh stroškov prevzame hranilnica. Ti stroški so:

za notranjo upravo	13000 gld.
„ vnanje nasade	1000 „
„ obzidje in želežno obmrežje	7000 „
„ barvanje vnanjega lica	600 „
„ dela v veži in ob stopnicah	250 „
„ mreže nad vratmi	600 „
„ plinovod	2100 „
„ makadanuziranje ceste	400 „

3. Deželnemu odboru se naroča, da iztirja pri zasebnikih naloženih 3410 gl. muzealnega zaklada.

4. Slavní hranilnici se izreka zahvala za zneske, ki jih je dovolila za zidanje Rudolfinu in se vnovič prosi, da naj bode po dovršenem zidanji sploh poravnala polovico vseh stroškov, kakor je bilo sklenjeno pri občem zboru 12. marca 1885.

5. Drugi del stroškov, kolikor presega zaklada 117.778 gl. 27 1/2 kr. in se ne bo morda poravnal s prostovoljnimi doneski, naj se prevzame na deželni zaklad kot brezobrestno posojilo, ki naj se bo ob svojem času v letnih zneskih vračalo iz dohodkov muzealnega zaklada.

6. Drugi sklepi deželnega zbora, ki zadevajo zidanje, ostanejo veljavni.

7. Stavbenemu mojstru Viljemu Treo-tu se izreka priznanje za dovršeno delo.

8. Deželnim uradnikom, ki so imeli opraviti pri tej stavbi se dovolijo nagrade, in sicer naj dobi: deželni inženir Vičel 350 gld., inženirski azistent Hrasky pa 250 gl., ki naj se jima izplačajo na račun stavbenega zaklada.

Poslanec dr. Poklukar v daljšem govoru, ki ga bomo objavili pozneje celega, graja gospodarstvo z muzealnim zakladom, omenja, koliko se je za zidanje več potrosilo, kakor se je iz prva nameravalo, povdarja, da bo treba še veliko plačati, da pa ima deželni zaklad pravico od muzealnega zaklada tirjati povračilo za vse to, ako bo ta zaklad kdaj prišel do zadostnega premoženja, in dokazuje, da tega povračila dežela nikdar ne bo dobila, ako se bo dajalo samo iz rent, ali dohodkov tega zaklada, ne pa iz premoženja njegovega. Toraj nasvetuje, da naj se 5. točka spremeni tako, da se bo to posojilo deželi vrnilo „iz muzealnega zaklada“.

Poslanec Dežman zavrača trditve predgovornika, dasiravno mu mora dati spričevanje in se mu celo zahvaljuje, da je govoril in sodil prav zmerom. Dalje opravičuje gospodarstvo, omenja, da je muzealni kustos svojo plačo zmerom dobival iz deželnega zaklada, in da dežela mora kaj storiti za muzej, za katerega je hranilnica dovolila tako velike zneske.

Poslanec Detela podpira predlog Poklukarjev, ker ne gre, da bi z eno roko denar v žep devali, z drugo pa ga zopet iz njega jemali. Tudi je g. Smolé gotovo imel blag namen, da naj bi se njegova zapuščina porabila za stavbo muzeja. Tudi naša dežela ni tako bogata, da bi zamogla naenkrat kakih 30.000 gld. komu darovati.

Poročevalec Lukman v konečni besedi omenja, da se stavbeni stroški niso prekoračili, da je bilo to že dovoljeno, kar se je potrosilo. Kar zadeva predlog Poklukarjev ni bistveno nobenega razločka, prihodnji deželni zbori bodo storili, kar bodo hotli in se ne bodo zmenili za sklepe sedanjega zbora. G. Smolé menda ni mislil svojega premoženja zapustiti za zidanje muzeja, ampak za pomnoženje zbirk.

Pri glasovanju se sprejmo nasveti finančnega odseka, predlog dr. Poklukarja padel je s 13 glasovi proti 17.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. januvarija.

Notranje dežele.

V mednarodnem fanatizmu so menda dandanes *nemški Nemci* do najvišje popolnosti dospeli; vsaj tako jih bo vsak sodil, kdor bere, kaj pisarijo njihovi listi. Tako piše med drugimi „Leitmeritzer Ztg.“: „Pred vsem drugim potrebujemo na severnočeski zemlji, kjer smo mi Nemci gospodarji, izvrstnega vodstva, kakor si ga mislimo. Po teh naših mislih bi moral v vsakem mestu, kjer je pol Nemcev in pol Čehov stanovati kak zdravnik naše stranke, ki bi bil ob enem tudi vodja njen. Že po svojem poklicu imel bi jako velik vpliv do Nemcev. Kjer imajo Čehi takega moža med seboj, ondi so Nemci že povsod v manjšini in izumirajo. (Pa jih menda vendar česki zdravniki sami ne pošiljajo na uni svet? Vr.) Če bi mi takega moža imeli, ki bi imel poleg zdravniške sposobnosti tudi politično modrost, smeli bi mu v prvih letih tudi nekaj stotakov podpore dati, če bi hotel za nas

delati. Zopet na drugem kraju potrebovala bi naša stranka podpore kaknega zavednega in odločnega ljudskega učitelja. Na tretjem kaknega prebrisanega advokata. Kjer bi se potem kako posestvo po javni dražbi prodajalo, ondi bi moralo vodstvo naše stranke skrbeti, da pride v naše roke, ne pa v one hudobnih Čehov. Marsikak gradič pride na boben in v česke roke, mi se pa niti ne zmenimo ne za take pomenljive dogodke. Tu moramo najprej skrbeti, da se na stalnih tleh naše število pomnoži, posebno je pa to potrebno v velikem posestvu. "To je vendar že skrajni fanatizem, kterega pa Nemci v dejanskem življenju že zdavnej izvršujejo. Le v Ljubljani, na Kranjskem jih pogledajte, če ne prodirajo po tem načinu. Kjer je kako večje podjetje, vse je v nemških rokah, Nemci potem gledajo, da se konkurence znebijo in nas po svoji volji ožemajo, kolikor se jim ravno ljubi. Ni še dolgo tega, niti leta ne, ko se je prodala tukaj prostovoljno tovarna. Ali mislite, da se je pobrinil kak narodnjak za njo? Kaj še, naši ljudje za to še menda niso zreli. Kupil jo je trd Nemec, ki enako že ima, da se je tako neljubega mu konkurenta znebil.

Nemščino kot državni jezik imeli so nedavno na krožniku v *českem deželnem zboru*, kjer sta se takoj v začetku sedanjega zasedanja stavila dva predloga gledé narodne ravnopravnosti in razkroja Česke kraljevine. Predlog Plenerjev mislimo in pa Trojanov. Kaj da je ta in kaj oni obsežal, smo ob svojem času natanko poročali, toraj danes ponavljanje opustimo. Obema nasproti oglašil se je pa nedavno v českem deželnem zboru poslanec Nádhány, in je trdil, da če se Plenerjev predlog sprejme in česka dežela razkosa na dve polovici, s tem ni še pismo podpisano in zapečatenó, da bi bili potem Čehi in Nemci že vrli prijatelji. Pač pa se bo na ta način razpor med obojimi na umetni način še-le razširil, kar pa nikakor ne bo Avstriji na korist, temveč na očitno pogubo. Razkroj Čehov tudi poslanec Nádhány smatra za most, čez kterega bi Prusi v Avstrijo prišli — brez posebnih težav; zaradi tega on ne bo nikdar zanj glasoval. O predlogu Trojanovem, da bi se strogo gledalo na ravnopravnost in bi se dalo vsakemu svoje, meni Nádhány, da bi se dalo z gotovimi pogoji lahko govoriti, kajti on zahteva le to, na čemur je Avstrija ustanovljena: enake pravice vsem njenim narodnostim, toraj tudi Čehom. Avstrija je podobna velikemu telesu, ki bo le potem zdravo, če bodo vsi njegovi udje zdravi. Ako pa to hočete, potem ne smete nobeni narodnosti prikrajševati njenih svetinj — njenega materne jezika. Jezik, v kterem mati svoje dete nagovarja in ljubkuje, v kterem se dete uči prve besede izgovarjati, glasi se značajnemu možu ves čas njegovega življenja najmileje; v tem jeziku se najrajše pogovarja in svoja dela opravlja, ta jezik ga navdušuje do vsega, kar je velikega in slavnega. To je pa ravno njegov materni jezik in tega mora Avstrija pri vsaki narodnosti spoštovati, če se hoče sploh ohraniti! Nesmisel je toraj, velika nesmisel, da bi se v Avstriji nemščini določile kake posebne pravice postavno, ktere že tako potihoma žvija in kterih ji nihče ne ugovarja. Zato bode pa vlada posebno na Českem še v bodoče na to delala, da se mora vsak ondi službovajoč uradnik skazati, da zna oba deželna jezika, kar bi bil Plener za Nemce rad odpravil.

Ni ga še bilo kmalo ministra, ki bi bil časnikiarjem in politikarjem toliko preglavice delal, kakor sedanjí *naučni minister Gautsch*, o kterem do sedaj z gotovostjo nihče ne vé pri čem da je. Liberalni listi trdijo, da je minister Gautsch kri njihove krvi, konservativni so pa z malimi izjemami do sedaj tudi še jako povoljno o njem pisali. Sicer pa ne bo več dolgo, ko bode tudi novi minister moral pokazati svojo barvo, če ima sploh katero. Imeti jo v Avstriji mora, vsaj nekoliko, če že ne popolnoma in moral se bode posebno v šolskem vprašanju na konservativno ali pa na liberalno stran nagniti. Vsa konservativna Avstrija, na čelu ji Tirolci, zahteva strogo drugačne, boljše šolske postavbe, ker ji sedanje po liberalnem kopitu vmerjene ne vgrajajo. Minister Gautsch bo s tem svojim korakom naznanil prav za prav misel in nakano Taaffejeve vlade, ktera se še vedno med liberalnim in konservativnim stolom suče. Če se vlada sedaj odloči za liberalce, potem je pač čas, da ji konservativci hrbet obrnejo. V narodnostnem oziru Slovani niso kdo zna kaj dosegli pod Taaffejem, naj še na šolskem polji vse pri starem ostane, potem se res ne vé, zakaj bi se dalje taka vlada podpirala. Dosedanja večina storila ji je do sedaj na lastno škodo marsikako uslugo, za katero smé sedaj v šolskem vprašanju po vsi pravici odškodnino tirjati.

Madjarska vlada že dolgo ni tako gorkih in krepkih, pravičnih slišala, kakor jih ji je za novo leto naštel v posebnem pismu v dveh časnikih natisnjem vodja opozicije, grof Apponyi. Grozovitno biča ondi zgovorni državnik sedanje Tiszove pristaše in jim očita, da bodo s svojo politiko državo do razpada pritirali, kajti povsod se čuti le strankarski vpliv in strankarski duh prešinja vse kroge od zgoraj do spodaj. O kaki državni trezni zavesti med našimi podaniki že zdavnej ni več govorenja. Vse se ziblje v nekaki pijanosti dozdevne velikosti, v kteri so nam oči motne in noge omahljive postale. Nikdo več nima zadosti treznega in zdravega razuma, da bi naš položaj v pravi luči presojal in si ga predstavljal, kakoršen je v resnici in ne, kakor

mu Tiszovi pristaši o njem lažejo. Temu pod milim Bogom ni vstani nič drugega slediti kakor vrtoglavnost in zvaliti se bomo v propad, iz kterega ne bomo nikdar več vstali. Sedanja vlada našim podnikom jako mnogo govori o zlati prostosti, ktero jim je že kar naprej napisala v knjigo zgodovine madjarskega naroda. Le-ta rod sedaj stoji pred tistim o prostosti popisanem zgodovinskim listom, kakor osel pred polnimi jaslami ter se od njega kar ločiti ne more, mislé, da je vse zlata resnica, kar ondi stoji. List pa, na kterem je popisano hlapčevanje naše pod sedanje Tiszovo vlado, nam skrbno prikrikuje, da bi nas iz omamljive pijanosti ne zdramili v resnično življenje. Kaj toraj nas čaka drugega, nego da bomo poleg hlapčevanja s časoma tudi še dospeli do nevrednega mišljenja ter bomo začeli sami o sebi dvojiti in kot narod o svoji vrednosti. Takrat pa ne bomo nič več preobračali zgodovinskih listov, kajti tedaj bodo vže poslednji trenutki našega narodnega življenja. Kaj ne, to so krepke in grenke, a resnične besede!

Vnanje države.

Ljudje, ki nimajo drugega posla, kakor od jutra do večera Bogu čas krasti in sprehajati se, poprijeli so se na Nemškem z dušo in telesom razprav o bodoči *avstro-nemški vojski*, ktera je, kakor sami trdijo še v sinji daljavi. Jeden teh postopačev vstopil se je na avstro-nemško mejo, kjer je kakor nekda Jeremija na razvalinah Jeruzalemskih, zapel sledečo žalostinko proti Avstriji obrnjen: „Sedanjí strategični položaj Nemčije nasproti Avstriji je jako ugoden, še mnogo ugodnej kakor oni proti Francoski, od kar imamo velike trdnjave Alzacijsko-lorenske v svojih rokah; kajti meja med Nemčijo in Avstrijo na vsi svoji daljavi od Oderberga pa do Bodenskega jezera ni nikjer ne le zadostno vtrjena, temveč kar naravnost odprta. Česka Vam nima niti jedne trdnjave ob meji, in ne na notranjem, da bi bila kaj vredna, razven napol razpadlih trdnjavic okoli Olomuca, na ktere se bomo pa v bodoči vojski ravno tako malo ozirali, kakor smo se leta 1866 na Kraljevi Gradec in Olomuc.“ Da ima mož v marsičem prav, mu ne bomo odrekli, vendar mu pa že danes lahko rečemo, da če tudi še enkrat Nemčija s svojo armado česko kraljevino preplavi, zato vendar-le še nima pisma v žepu, da bode zopet zmagovalno prodirla. Leto 1866, mislimo, da je bilo za naše tedanje in bodoče vojskovodje na severu izvisna, če tudi silno draga šola. Kakor se je Srbom zgodilo, ki so boj na Bolgarsko zemljo zanesli, prav tako zna se primeriti Nemcem, ako bi nas še jedenkrat obiskali na Českem. Napake, ki so se takrat v našem generalštabu godile, vsled kterih edino je bilo Prusom mogoče kompanijo za kompanijo čez mejo poriniti, ktere bi se bili pri drugačni taktiki druga za drugo kar sproti lahko vničile, se ne bodo nikdar več ponavljale in če se morda Nemci na l. 1866 zanašajo, jim bo spodletelo, lahko tako spodletelo, da še domú ne bodo znali.

Knez Aleksander Bolgarski pravi, da mu je pač vse eno, naj se mir v tem ali pa v onem mestu sklepa, samo da se. To je lepo znamenje, da mu je v resnici na tem ležeče, da se bo mir kmalo in za trdno sklenil. Aleksander hoče tudi s tem Evropi dokazati, da ni svojeglaven, temveč vedno le računati z danimi okoliščinami. Človek bi se po tem takim nadjal, da bo vendar enkrat že konec homatij na Balkanu, kar se oglasi stara Turčija, češ, kaj boš ti, jaz imam določiti, kje se bo sklepal mir med Srbi in Bolgari. Jaz odločno zahtevam, da se izvoli za to kak kraj, kteremu sem jaz vrhovni gospodar. Če se tukaj ne bodo vesilesi potegnile, da se bo kraj kmalo določil in sicer ne gledé na turško ragljanje, potem bomo znabiti še dolgo čakali, preden se bo na Balkanu res mir sklenil, ker strast se hitro med svetovalce prikrade ter napravi večkrat razpor, vojsko namesto miru.

„Daily Telegraph“ ima o *bolgarskem vprašanju* ta-le dopis z Ruskega: „Bolgarski uniji Ruska ne bode oporekala, niti je ne bode slovesno potrdila. Delala se bode, kakor da bi o tem ne vedela ničesa. Ruski urad za vnanje poslove je skušal spravo napraviti med carom in knezom Aleksandrom, a car noče o tem nič slišati. Minister Giers je zdvojen, ker ve, da bi Rusija kneza tako potrebovala, kakor knez Rusije. A ni mogoče opraviti ničesa, cara ne pregovori nikdo. Knez Aleksander pa tudi noče dalje iti, kakor je že šel v svojih dnevnikih poveljih. Izmišljeno je, da bi bil poslal caru pismo po generalu Kaulbarsu. Giers se boji, da bi Bolgarija, ko bode enkrat dovršena unija, ne zahtevala Macedonije, in ko bi se to zgodilo, misli minister, potem bi bila štrema še bolj zamotana. Car in njegovi so uvrjeni, da se bode treba na spomlad vdariti. Ako ostane pri življenju cesar Viljem, bode moč ogniti se vojski, kakor hitro pa oči zatisne, bode nevarnost nad vse velika.

Po vsi *Franciji* župnikom ali plačo vtrgujejo, ali pristrigajo, tako se poroča iz škofij v Nantes in Blois, tam so župnikom po vseh krajih, kjer je več nego 5000 duš, državni pribojšek, na leto 450 frankov, vtrgali. — Iz Tonkina se pa sliši, da je po vsi deželi vojska po malem in vrhovni glavar Anamitov, Thuyat z imenom, ima 10.000 mož in se je v Hattigne močno vtaboril, oblegava pa trdnjavo Vinh, ktero imajo še sedaj Francozi v lasti.

Izvirni dopisi.

Iz Krškega, 13. jan. Mislim sem, da Vam bo Vaš navadni dopisnik kaj poročal o novo najdenih pokopališčih starodavnih Kelto, ker pa še ni nič pisal o tem, naj Vam o tej zadevi nekoliko poročam za Vaš cenjeni list.

V Videmski fari unkraj Save stoji Libenska gora, 1129 čevljev visoka, za pešca pičlo uro od našega kolodvora. Ne bom tukaj opisoval krasnega razgleda — vidi se tudi Vaš Krim — in le kratko naj omenim, da so leta 1573 na tej gori Matija Gubec (kralj Matijaž), Ilija Gregorič in drugi branitelji „stare pravde“ iz Krškega, Boštanja, Radeč, Loke pri Zidanem mostu, Planine, Pilštanja, Kozjega, Št. Petra, Pišec, Bizeljskega, Klanjca, Krapine, Stubice, Podsuseda, Samobora in Brežic svoj shod imeli, in dogovorili se, kdaj in kako bodo krivične grajščake z vojsko napadli, kteri jih niso samo s tlako in desetino nestrpljivo mučili, temveč tudi mlade žene in dekleta posiloma oskrunjevali.

Današnji moj dopis je le namenjen čestitim bralcem „Slovenca“ poročati o novo najdenih pokopališčih. Naš slavno znani starinar, Jernej Pečnik, jih je našel in trdi, da vsa gora Libna je bila obzidana, kakor keltovski tabor. Pokopališče je pa proti jutru, od koder so Kelti v naše kraje prišli; mrliče so tako položili, da je bila glava proti večeru, noge pa proti jutru, in vsaka družina je imela na pokopališču posebno gomilo. Takih večjih ali manjših gomil na Libni lahko naštejete več ko 50.

Štiri teh gomil je Pečnik našel; največa ima 250 korakov na okrog in 2½ sežnja visokosti; druga ima 80 korakov okrožja in 1½ sežnja visokosti; tretja 60 korakov okrožja in 1½ sežnja visokosti; četrta 50 korakov okrožja in 1 seženj visokosti; na vseh čveterih gomilah je komaj četrti del odkopan in še to le za poskušnjo. Našel je Pečnik prvi dan 18. grudnia l. l., bronasto žensko narokvico, kakor kačo zvito, znotraj gladko, zunan pa narezlano; en bronasti gumb; en cel in en zdrobljen uhan, tanek kakor trak; eno lepo fibulo ali prsno iglo; kos steklene koravde; nekaj loncev in prstenih skled in veliko lončenih črepinj. Vse to je bilo v Gradec v deželni muzej odposlano; nadaljevanje kopanja pa je zdaj velik sneg vstavil.

Naše slovstvo.

„Jezičnik“, XXIII. leto, 1885.

Spisal Josip Marn.

Celo leto raste „Jezičnik“ na tihem in se širi, krepí in razcveta, konec leta se nam kaže kot lepo drevo, polno okusnega sadja. Prav težko res bi pogrešali tega božičnika ali novoletnika. Letošnji „Jezičnik“ kaže, kteri naši pisatelji in kako so pisali v I. polovici XIX. veka. Namen je namreč profesorju Marnu: zadelati in zagradiť vrzel — kakor pravi on — med knjigopisjem Čopovim (na svetlo dal Jireček) in Costovim (v „Slov. Matici“, kjer se zdaj nadaljuje), da bode kedaj mogoče sestaviti nepristransko književno zgodovino slovensko. Opisanih najdeš v zadnjem „Jezičniku“ 50 pisateljev od Val. Vodnika do Blaža Potočnika. Nekteri so bili že v prejšnjih letnikih obširno opisani in so v ta najnovejši tečaj sprejeti le z ozirom na naznanjeni namen, ki ga ima „Jezičnik“ od XXI. letnika naprej. — Vodnik, Kopitar, Ravnikar — se ve da — se le sketajo kot zvezde vodnice pred trumo drugih čvrsto prijazno migljajočih ali pa le medlo brlečih zvezd in zvezdic na slovstvenem nebu slovenskem. Toda pustimo priliko. Kako prisrčen je Luka Dolinar, kako čvrst Lah Veriti, kako delaven je bil Ziegler, kako iskren Kovačič! Kaj pa še le obširno opisani ljubljene naš — duhoviti Blaž Potočnik (rojen 1799, umrl v Št. Vidu nad Ljubljano 1872). „Pietas ad omnia utilis“ — pravi pregovor — posebno, če je z učenostjo združena, pravim jaz. Taka je bila pri Bl. Potočniku. Bodi, da o svetem letu piše ali o koleri, pratiko ali gramatiko, slovar ali korál, knjigo ali časnik, za cerkev ali šolo, za polje ali dom, kot jezikoznanec ali zvezdoznanec, kot pesnik ali pevec, resno ali veselo — zaslužil je grobni napis:

„Bil Cerkvi zvest, koristen sin,
Blag prijatelj, skrben duš pastir;
Drag Slovenec bo njegov spomin,
Daj Gospod — o daj mu večni mir!“

Še marsikterega opisa posnetek bi jaz rad sem zapisal, pa bolje bo, če čitatelj vseh 94 strani jedrnatega „Jezičnika“ sam pregleda. Pregledavši

jih vsklikne: Moj Bog! Med 50 pisatelji v 50 letih že spet — 38 duhovnikov in le 12 neduhovnih mož! Čutil se bode znabiti tudi prisiljenega, da na slovensko duhovščino obrne besede, ki jih je o neki priliki pisal Blaž Potočnik v „Sloveniji“ l. 1850: „... Kar pa naše visoko letanje zadeva... mi, morebiti malo preoščabno, mislimo, da se bo še veliko vode uteklo, preden bote vi, ki ste še mladenčji, toliko za omiko in obraževanje slovenskega jezika storili, kakor mi, ki smo se v preteklih letih med zasmehovanjem in tudi zaničevanjem od strani nemško učenih Slovencev za povzdigo slovenščine poganjali, in nekoliko prevzetno menimo, da smo za to hvaležnost, ne pa zaničevanje, zaslužili. Pa vse to brez zamere!“ (Glej „Jezičnik“ str. 91.)

Res, ko bi se duhovščina ne bila trudila za slovstvo slovensko in za Slovence, bi Slovencev najbrže več ne bilo. To naj bi pomislili tisti naši mladi pisatelji, ki menijo, da se je narodno gibanje in delovanje pa slovensko slovstvo prav tisti dan pričelo, ko so oni v kak časnik prvo vrsto pravilno (?) pisali. 38 in 12! Številke govoré!

V dosedanjih literarnih povestnicah hvalisajo se le nekteri pisatelji, drugi pa, ki so še več storili in katerih vpliv med narodom ali v knjigi se tudi pozná, omenjajo se le kratko ali celó ne. „Jezičnik“ bode z objektivno svojo razlago gotovo dosegel to, da v prihodnje v književni zgodovini ne bodo mogli več lagati, kakor so doslej tú pa tam.

Slednjič naj povem še to, da letošnji predgovor v „Jezičniku“ je celó nedolžen in pohleven, zgolj stvarjen in nima nič v sebi, kar bi utegnilo spraviti koga „aus dem Häusel“ ali pa na bojno kljuse. — Profesorju Marnu pa Bog daj zdravje, da bi nam podaril vsaj še letnika 24. in 25. To bo potem jubilaum! X.

Domače novice.

(Deželni zbor) je danes končal sejo ob 3/4 popoldne. Prihodnja seja bo v soboto 16. t. m.

(Od čudne nedoslednosti) g. kanonika Kluna čenčá nekaj včerajšnji „Slov. Narod“ ter dogodek popolno prevrže. Nimamo volje g. kanonika Kluna zagovarjati, ker vedel se bode zagovarjati bolje sam, a reči moramo, da čuli smo o tem vse drugače pripovedovati. Da bi „Narod“ resnice ne vedel, nam je komaj verjetno. Še bolj se pa moramo čuditi njegovim zabavljicam. Čemu li o nedoslednosti govoriti, če jo ima človek sam v zalogi! Mar li hoče ponavljati l. 1873-1874, ali biti dedič „Besnih Glasov“? Prosit!

(Prečastito duhovščino) opozarjamo na današnji inserat o naročbi na „Quartalschrift“ z opombico, da je I. sešitek za leto 1886 ravno izšel. Novim naročnikom s taistim takoj lahko postrežemo. Vsebinsko objavili bomo v kratkem.

(Novega predsednika) dobila je c. kr. deželna sodnija v Gradci v osebi ondašnjega dosedanjega c. kr. državnega pravdnika grofa Gleispurga. Ko je ta novi dostojanstvenik prisegel zvestobo v svoji novi službi, napravil mu je predsednik c. kr. deželne nadsodnije, vitez Waser, sledeč nagovor: „Predsedniki sodnih dvorov zamorejo in tudi morajo na to delati, da se ta nevarnost odvrne (nevarnost namreč, da bi se v sodniške kroge vrnil politični, narodni in socialni razpor). Vse to se dá odvrniti s tem, da spoštujejo samostalnost in neodvisnost svojih sosodnikov, da ji zastopajo in z lastnim izgledom krepé, dasi prizadevajo akademični temelj: „Vsim enake pravice!“ spraviti do javne veljave; da s svojim izgledom vplivajo na politično nevtralnost podrejenih jim uradnikov v službi in zunaj tiste. Pri takem zadržanju bo vsak prepričan, da so razsodbe sodnikov le djanja pravičnosti, ne pa čini izvirajoči iz narodno-politične sile.“ — Vse to se kaj lepo bere, posebno pa če g. Waser kaj tacega pové.

(Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani.) Poročati nam je o novici, za naše podjetje prav ugodni, da smo v pretečenem tednu dobili šest krajcarskih knjižic razprodanih, tako, da jih imamo sedaj vsega skupaj 41. — 36. krajcarsko knjižico smo dobili pod št. 252 (poverjenica g. M. B.) iz Ljubljane. Zanimljivo je, da so to knjižico deloma nakupili tamošnji gostje s tem, da so pri svojih gostilniških računih mesto natančnih zneskov plačevali višje okrogle svote in dotični „plus“ na-

menili „Narodnemu Domu“. Tudi 37. knjižica pod št. 331 (poverjenik g. dr. E. V.) je Ljubljanska. 38. in 39. knjižico (pod št. 213. in 214. (poverjenika gg. dr. Fr. S. in A. G.) smo dobili iz Mokronoga. 40. in 41. knjižica sta zopet Ljubljanski krajcarski knjižici pod št. 241. in 351. Poslala sta nam jih gg. poverjenika dr. V. G. (v drugič) in E. L. (v četrtič). V pretečenem tednu smo dobili tudi prve večje svote, nabrane na desetkrajcarske knjižice, in sicer: na knjižico pod št. XXXVII. (poverjenik g. J. B.) iz Trnovega pri Ilirski Bistrici 29 gl. 50 kr.; na knjižico pod št. XXXVIII. (poverjenik g. dr. V. G.) 59 gl. in na št. XXXIX. (poverjenik g. V. G.) 55 gl. 40 kr., oboji svoti iz Ljubljane. Lepo zahvalo vsem zaveznim nabiralcem. Naj si bodo v svesti, da njih marljivo delovanje gotovo ne ostane brez vsacega koristnega vpliva.

(Konečni dostavki o budgetni seji mestnega odbora Ljubljanskega.) Mestni odbornik g. Lednig potegnil se je za to, da bi se na magistratu vsaj stolpič prenovil in ura vsaj toliko popravila, da bo prav šla. Skrajni čas bi bil pač za to. Odbornik g. Pakič nasvetuje, da bi se ura na mestni zbornici zvezala po električnem potu z ono na južnem kolodvoru. Odbornik prof. Zupan želi, da bi se po sv. Petra cesti po obeh straneh položil trotoar, ker je hoja zaradi obilnih voz silno nevarna, in podžupan g. Petričič predlaga, da bi se zidanje bolnišnice za nalezljive bolezni že sedaj razpisalo.

Župan g. Grasselli prične na te razne predloge in nasvete odgovarjati. Gledé naprave poštenega skladišča na trnovskem pristanu, kakor ga je predlagal odb. g. Trtnik, potrebovala bi se svota 2500 gl. ne pa 800 gl., ktera so v proračun prišla le zaradi poprav na sedanjem pristanu. Kar se tiče magistratne ure, pravi župan, da je vsacega krajcarja škoda, ki bi se za popravilo sedanje ure izdal; če bi pa hoteli novo uro napraviti, mora se pa poprej sozidati nov stolp, kajti ta je lesen, in v takem položaji, da bi nove ure niti ne držal ne. Sploh se bode pa ves rotovž popravljaj po jednotnem načrtu in se je že v to svrho izvolil lasten odbor, ki pa do sedaj ni dal še nikakega znamenja, ali sploh kaj dela ali ne. — Trotoarja po šempeterski cesti ni možno bolj razširiti, ker bi premalo prostora za vozove ostalo. M. odb. g. Potočnik misli gledé prenovitve magistrata, da bode dotični načrt mestni inženir menda kar sam napravil in storjenega dotični komisiji predložil.

Svota 600 gl. ki se je postavila za prestavo znamenja na sv. Petra cesti v znamenjske ulice se je po nasvetu dr. Bleiweisa viteza Trsteniškega kot previsoka, odbila.

Pravo pa je zadel s sledečim predlogom odbornik g. Valentinčič. Rekel je, da je število mestne policije prepičlo, kajti znaša le 16 redarjev in 4 dektive. Če bi vseh 16 noč in dan službo opravljalo, bi bilo tako razprostrto mesto, kakor je Ljubljana vendar le še malo. Pomisliti je pa treba, da jih mora skoraj vedno več kot polovica počivati. Gosp. Valentinčič predlaga, da naj bi se število redarjev vsaj za šest pomnožilo.

Župan na to odgovarja, da bode gledé tega v kratkem posebne predloge stavil mestnemu odboru. Sicer pa pravi župan, da red in mir po mestu ni odvisen od večjega ali manjšega števila redarjev. Pač pa je merodajno, kakošni da so redarji, ki se v službo sprejemajo. Župan potem navede Lipe in Videm, kot dvoje uzornih mest, ki imajo prav malo redarjev, pa vendar lep mir in red, ker mestjani sami zanj skrbé in jih ni treba še le po redarjih k temu priganjati. Na Dunaji je pa 2000 redarjev in še tožijo, da jih je premalo. No — že utegne nekaj res biti, da je pa sedanje število redarjev za Ljubljano prepičlo, je pa tudi dognana resnica in bi bil pač skrajni čas, da se pomnože, če prav se je Valentinčičev predlog zavrgel.

(C. kr. okrajni komisar) postal je vladni koncipist Oskar vitez Kaltenegger.

(Nekterim ljudem pri najboljši volji ni pomagati.) Okrajna sodnija Mariborska na levem bregu Drave rešila je slovensko prošnjo za eksekutivno dražbo v slovenskem jeziku in je rešitev vsem prizadetim v dotičnih „rubrikah“ izročila. Modrijani krajnega šolskega sveta pri sv. Kunigundi, ki so bili tudi med dotičnimi, so slovenski rešitvi ugovarjali, jo okrajni sodniji vrnili s prošnjo, da naj jim, kakor do sedaj tudi v bodoče vedno le nemške dopise pošilja. Če bi se takim Slovincem ne prileglo znanih 25, naj bralci sami sodijo.

(Umrli je) na Dunaji naš rojak c. kr. poštni svetnik gosp. Josip Ovetnič v 60. letu svoje starosti.

(Snega) padlo je v Trstu v soboto 15 do 20 centimetrov, kolikor ga že več let ne pomnijo. Tudi Benečanom pobelil je letos strehe.

Telegrami.

Rim, 13. jan. Sv. oče poslal je nemškemu škofom daljšo encikliko o današnjem verskem položaji; poseben iztis enciklike kjer se razpravlja izgoja duhovščine in prostost misijonov po naselbinah, poslal se je pa ob enem Bismarku.

Pariz, 14. jan. Sinoči umorili so prefekta Eureškega okrožja med vožnjo na železnici Maisonslaffita. Hudodelci so neznani. Kakor vse kaže, bili so roparji.

Madrid, 14. jan. Časniki sporočajo iz Saragose, da so ondi zaprli več Zorilovcev; med tistimi je eden generalski svetnik in dva mestna svetnika. Tudi v Sevilli so jih več prijeli.

Novi Jork, 14. jan. Minister zunanjih zadev sprejel je od ameriškega konzula Ajsije novico, da so se Nemci polastili Samove.

Umrli so:

11. jan. Franc Mahkota, hišnega posestnika sin, 6 mes., Krakovske ulice št. 7, božjast. — Ana Šraj, delavka, 66 let, Karlovska cesta št. 3, pljučnica.

Tujci.

12. januarija.

Pri *Matiču*: Feil in Blau, trgovca, z Dunaja. — C. Kozény, trg. pot., iz Prage. — F. Winter, trg. pot., iz Grada. — E. Moritsch, zasebnik, s soprogo, iz Beljaka. — Eruš Dr. Moritsch, c. k. sod. pristav, s soprogo, iz Mahrenberga. — Albin Gossweiler, trgovec, iz Trsta.

Pri *Slonu*: Ignacij Pelan, trg. pot., z Dunaja. — Fr. dr. Jurtéla, odvetniški pripravnik, iz Ptuja. — Janez Vakovnigg, trgovec, iz Litije. — Julij Keiblinger, zasebnik, iz Bele peči. — Aleks. Godina, trgovec, iz Pazina.

Pri *Južnem kolodvoru*: Karol Polko, doktor prava, iz Vratislave. — Marija Svazua, zasebnica, iz Ullsina. — Stražil in Arsing, zasebnika, iz Ptuja. — Jos. Heinrich, zasebnik, iz Mollestiga.

Pri *Avstrijskem caru*: Jakob Felfering, iz Admonta. — Jovana Bezljaj in Ela Krauth, zasebnici, iz Trsta.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

14. januarija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 10	kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	84 „ 25	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	112 „ 50	„
Papirna renta, davka prosta	101 „ 20	„
Akije avstr.-ogerske banke	871 „	„
Kreditne akije	296 „ 80	„
London	127 „ 05	„
Srebro	— „	„
Francoski napoleond.	10 „ 05 1/2	„
Ces. cekini	5 „ 94	„
Nemške marke	62 „ 20	„

Javna zahvala in priporočilo.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Šent-Vidu nad Ljubljano je v svojem rednem občnem zboru dne 10. januarija t. l. enoglasno sklenilo, da se častiti gospej Ani Hofbauer-jevi javno zahvali, ker je društveno zastavo, katero so sami prevzvišeni in premil. gosp. knezof dne 31. majnika pretekelega leta blagosloviti blagovolili, tako krasno in prelepo z zlatom vezeno, pa po zelo zmerni ceni zgotovila.

Bodi imenovana velespoštovana gospá vsem enakim in drugim društvom, za priskrbljevanje društvenih zastav, prav toplo priporočena.

V Šent-Vidu nad Ljubljano 10. jan. 1886.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov.

Ant. Belec,
tajnik in blagajničar.

Vole,
predsednik.

Naročila na

„Theologisch - praktische Quartalschrift“, ki v Lincu na leto v 4 zvezkih izhaja,

in to v sredi januarja, aprila, julija in oktobra, sprejema podpisana katoliška bukvarna in dotične knjige, takoj ko so izišle, naročnikom razpošlje po pošti franco. Naročnina znaša za celo leto le 3 gl. 50 kr. in jo sprejema

„Katoliška Bukvarna“

na Stolnem trgu št. 6.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.